

[Waldorff]

tik – hvor man placerer sine virksomheder, hvor offentlige og private servicefunktioner placeres – og at man har det nødvendige grundlag i en rigtig energipolitik og en rigtig trafikpolitik.

Efterhånden er vi ved at nå frem til landsplanredegørelsen. Vi tager som sagt afstand fra den centralisme, som betyder, at væksten i det store og hele skal foregå i egnscentre og kommuncentre, men det er helt vildt at påstå, sådan som nogle af de borgerlige partier og mange andre i øvrigt har påstået, at denne centralisering er miljøministerens og planstyrelsens værk. Miljøministeren og planstyrelsen er ikke den centralistiske planlægnings bagmænd. Snarere må man sige, at de er forholdsvis bevidstløse forvaltere af en centralistisk samfundsudvikling, som har forløbet i årevis, og som er et direkte resultat af industrialiseringen, altså af den kapitalistiske udvikling.

Det er på en måde en absurd situation, at det parti, der står bag den dagsorden, som vi tilslutter os, vender sig imod den planlægning, som i virkeligheden blot er en afspejling af den samfundsudvikling, venstre og andre selv har støttet og kæmpet for, nemlig erhvervslivets ret til at slå sig ned, hvor det ønsker, kapitalens ret til koncentration og monopolisering, retten til at anlægge lavprisvarerhuse, som fjerner befolkningsunderlaget for de små butikker osv. osv. Venstre har hver gang stillet sig til rådighed, når det drejede sig om at bevilge milliarder til vejbyggerier til glæde for netop den centraliserede erhvervsvirksomhed. Venstre og de øvrige borgerlige partier har også stået last og brast med socialdemokratiet i kravene til besparelser inden for den offentlige sektor – med konsekvenser som nedlæggelse af skoler, nedlæggelse af kontorer, som skulle betjene folk socialt, nedlæggelser inden for den kollektive trafik. Man har ikke talt om i dag, at det var den tidligere trafikminister, hr. Ivar Hansen, som nedlagde færgeruter og den slags ting.

Vi mener, der er al mulig grund til at sige nej til den samfundsudvikling, som altså også venstre har været med til at tegne, og til den landsplanlægning, som følger de samme linjer.

De hovedlinjer, der er i landsplanredegørelsen, er forkerte. Man kan ikke acceptere den forudsætning, som landsplanredegørel-

sen stiller op, at der skal bygges under 30.000 boliger i de kommende år. Tværtimod er det nødvendigt ud fra mange synspunkter at sætte ind med almennyttigt byggeri. Det var måske også på tide at spekulere på, om almennyttigt byggeri kunne placeres i de små byer. Man kan heller ikke acceptere de energipolitiske argumenter for at placere væksten i større byer. Tværtimod må man satse på at forsyne de små samfund med vedvarende energi, og det er ganske forbavsende, at det overhovedet ikke har nogen placering i landsplanredegørelsen.

Ressourcerne på transportområdet er heller ikke argument for ret meget. Dels er billedet meget mere nuanceret, end det fremgår af landsplanredegørelsen, dels er det helt afhængigt af de beslutninger om den kollektive trafik og om lokaliseringspolitikken, som bliver taget. Men sagen er vel, at landsplanredegørelsens konklusioner egentlig ikke er konklusioner, som drejer sig om den politik, politikere og planlæggere ønsker at føre, men mere er konklusioner, som viser, hvordan tingene går deres skæve gang, fordi ingen rigtig magter at gøre noget ved det.

Socialdemokratiet mangler et positivt bud på, hvordan et alternativ til kapitalens planløse centralisering kan se ud. I planstyrelsen sidder planlæggerne med de mange talenter og en gang lyse ideer, og de bliver mere og mere frustrerede over det tiltagende bureaukrati, de manglende perspektiver og den udsigtsløshed, som udspringer af, at de midler, som er absolut nødvendige i en fornuftig planlægning, samtidig er politisk absolut urealistiske, bl. a. fordi de partier, som klager over planstyrelsen, vil være de allersidste til at acceptere de styringsmidler, som er nødvendige.

Jeg synes, det er nødvendigt her, hvor mange mennesker er interesseret i, hvad der foregår, og ser frem til, at bl. a. denne forespørgselsdebat kunne betyde et eller andet for bevarelsen af de små samfund, at advare imod, at man er for optimistisk, selv om et flertal i folketinget står bag denne dagsorden. Selv om vi får markeret modstand imod centraliseringstendenserne, er ingenting sikret af den grund. Det kan måske betyde, at det ikke bliver miljøminister Ivar Nørgaard, som slår de små samfund ihjel, men så bliver det de borgerlige partiers liberalisme, der gør det i stedet for, forudsat naturligtvis, at det ikke